

DİNİN FELSEFİ SORUNU

- Philosophical Problem of Religion-

Prof. Dr. Hüseyin ATAY

Ankara Ü. İlahiyat Fak. Emekli Öğr. Üy.

Abstract: *It is a well known fact that religion has been a basic subject and many times a problem ever since its birth both primitive and modern communities. Heavenly religions including Judaism, Christianity and Islam are beyond doubt main sources of this problem when compared with eastern religions. Judaism and Christianity as their distorted the main message of religion and restricted God to their monopoly transformed this problem into conflict with others, muslims in particular. Some misinterpretations of Islam also caused other problems, towards muslim in special. This paper deals with how this process took place in history and now.*

Key Words: Religions, Judaism, Christianity, Islam, Religious Conflicts, Politizations of Religions.

İnsanlığın doğuşundan günümüze kadar gelen en genel insanlık sorununun din olduğu görülmektedir. Dinin iptidai toplumlardaki insanlar üzerine olan etkisi, gelişmiş toplumlarda aynı şekilde devam etmektedir.

Günümüzde tanrısal kaynaklı olduğuna inanılan üç din: Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam medeniyet ve kültür bakımından dünyaya hakim olma yarışını sürdürmekte ve dünyayı yaşanmaz hale getirmektedir.

Bu üç dinin dışında kalan Uzak Asya dinleri daha çok nüfusa sahip oldukları halde, dünyaya hakim olma konusunda ne kendi aralarında ne de bu üç dine karşı bir egemenlik savaşı içindedirler.

Tanrı kaynaklı bu üç dinin ana ve temel kitaplarına, bütün dünya dinleri kaynaklarına ve kültür eserlerine bakılınca bu üç dinin kaynaklarında insanüstü güçlü bir varlığın, bütün insanların mutluluğunu eşit olarak amaçlayan bir öneriyi ve öğretiyi getirdiği görülmektedir.

Ancak, tarihleri boyunca bu dinleri izlediğimizde şunu görüyoruz.

Yahudiliğin ana kitabı Tevrat bu üç dinin ilk ve en geniş kitabıdır. İçinde anlatılan Tanrının bütün evreni ve içindeki insanları da var eden bir yüce varlığı anlatan sözler ve deyimler bulunduğu gibi o yüce varlık küçük bir Yahudi

topluluğunun tek ve yegane hamisi ve koruyucusu olması anlayışına indirgenmiş, günümüz deyimiyle insanlar içinde sadece Yahudi topluluğunun parti başkanı olarak rol aldığı öne çıkarılmaktadır.

İptidai milletlerdeki aile tanrılarına benzeterek, yüce varlığı kendi Yahudi ailesi tanrısı görüp başka insanların bu tanrıya inanmakla Yahudi olmalarını kabul etmemekte, ancak onları kendi içlerine almadan dışarıda ikinci sınıf insan olarak görmektedirler.Yüce varlık, Yahudilerin özel aile tanrısı olduğu için, başkalarının kendi Yahudi dinine girmelerine sıcak bakmamakta ve Yahudiliği de başkasına överek anlatmaktan uzak durmaktadırlar.

İkinci din olarak Hıristiyanlığa gelince, Yahudilerin din anlayışına bir açılım getirerek ve Yahudiliğin tek yüce varlık anlayışından ayrılarak üçlü bir tanrı aile sistemine yönelmişlerdir. Tevrat'ın tek Tanrı anlayışını doğrudan değil, kendilerinin Roma'nın üçlü tanrı anlayışına uydurmak için Tevrat'ın yüce tek Tanrı anlayışına bir üst derece vererek onu Baba Tanrı yapıp ona bir oğul eklemişler, bir babanın oğlu olması için doğal olarak kadına ihtiyaç duyulmasını karşılamak üzere de Hz. İsa'nın annesi Meryem Baba Tanrının karısı ve tanrı doğuran anne olarak da Hz. İsa'nın annesi olup tam sosyoloji deyimi ile bir çekirdek aile Hıristiyanların Tanrı ailesini meydana getirmiştir.

Bu şöyle olmuştur. Yahudiliğin, hiçbir devletin yönetiminde olmadan egemen bir güç olarak doğması, Hz. Musa'nın yönetiminde Mısır'daki kölelikten kurtulduktan ve 40 yıl çölde dolaşarak özgürlük ruhunu ve havasını aldıktan sonra Kudüs'ü alıp egemen bir devlet kurmasıyla Yahudilik fiilen başlamış oldu. Kölelikte kanuna gerek yoktu. Ancak devletin kanuna ihtiyaç duyması sebebiyle, bir devlete kavuşan Yahudilikte şeriat (kanun)'a gerek vardı. Bunun için Tevrat şeriat hükümleri de içerir.

Hıristiyanlık, Roma İmparatorluğu içinde Bir cemaat olarak doğdu. Cemaat kendi içinde kapalı bir topluluktur. Dışarıda olanları düşman görür. Onları iki şekilde işleme tabi tutar. Ya onları herhangi bir yolla kendi içine alıp kendine katmak ve onları özümseme yoluna başvurur ya da fırsat kollayarak çeşitli yöntemlerle karşıdakini yok eder ve ortadan kaldırır. Hıristiyanlığın bu cemaat zihniyeti ve ruhu iki bin yıl içinde en açık deyimi ile bugün dünya hakimiyetine göz koyan devlet başkanı tarafından açıklanmış, uygulanması ise dünya milletlerinin gözü önünde yapılmaktadır.

Hıristiyanlıkta asıl sapma 325'de İznik (Nicea) 'de yapılan toplantıda meydana geldi. O zamana kadar Hz. İsa Tanrının oğlu sayılmıyordu, ancak İmparator Büyük Kostantin baskısı ile Hz. İsa'nın dininde iki büyük olay ortaya çıkmıştır. Biri, Hz. İsa'nın Tanrının oğlu olması ve anasının Tanrının karısı olması, ikincisi de Hıristiyanlığın devletin emrinde siyasallaşmasıdır. Bunun tarihi kanıtı

Roma Katolik Kilisesinin kurulmasıdır. Kilise Hıristiyanlığı siyasaldır ve bunun için ayrıca devletin dışında da etkisini sürdürmek için papa bir resmi devlet başkanıdır. Katoliklikten ayrılan Protestanlar ve diğer mezhepler papanın rolünü üstlenmeyi sürdürmeye çalışmaktadırlar.

İslam'a gelince, tarih boyunca hiçbir devletin kurulmadığı ve hiçbir devletin egemenliğine girmeyen Arabistan'ın Hicaz bölgesinde bir devlet olarak doğdu. Devletin içinde her türlü inançtan, dinden, renkten ve ırktan insanlar bulunur. Devlet onların aralarındaki olayları düzenler ve bunun için kendine göre kanunu (şeriatı) olur.

İslam'ın ana kaynağı olan Kuran daha önce gelmiş Tevrat ve İncili kabul eder, ancak onları aşar, Hz. İsa gibi bir kimseye, Yahudilik gibi bir aileye aidiyeti ve mensubiyeti kabul etmediği için, Kuran kendisine bildirilen Hz. Muhammed'e de aidiyeti olduğunu kabul etmez. Din kendisine ait olmayıp kendisi dine aittir, mensuptur. Kuran'ın getirdiği bu dinin adını İslam olarak adlandırarak ancak Tanrıya isnat edildiğini ifade eder.

Bunun için İslam hiçbir yere ve ırka ait değildir. Hz. Muhammed, bu anlamı bütün hayatı boyunca anlattı ve uygulattı. Böylece İslam'da ırkçılık, aşiretçilik, kabilecilik kimliklerini silip herkesi insanlık kimliğinde birleştirmek istemiştir. Bu suretle İslam Yahudilik ve Hıristiyanlık gibi herhangi başka bir parti dini olmayıp bütün dinlerin üstünde hakemlik rolünde bir din olarak ortaya çıkmıştır.

Hz. Muhammed'in ölümünden sonra Kureyşin ileri gelenleri işi kolayından yakalamak için gelenekte olan Kureyşin Mekke'yi idareciliği olgusuna dayanarak Kureyşiliği en üst kimlik yapmak suretiyle Hz. Muhammed'in Kureyşiliği üst kimlik olarak almamasından saptılar ve kabileciliği günümüz deyimini ile particiliği ve kabile milliyetçiliğini yeğlediler. Böylece İslam'ın evrensel insanlığı amacına ters düştüler. 1400 yıllık uzun tarihi süre içinde ve günümüzde hala bu yanlış zihniyet egemenliğini sürdürmektedir.

Senelerce önce İslam dünyasında üç türlü din anlayışı yani üç türlü İslam olduğunu yazmıştım.

1. Kuran'ın İslam'ı, Kuran'ın dini
2. Bilginlerin İslam'ı, bilginlerin dini
3. Halkın İslam'ı, halkın dini

1- Kuran'ın dini. İlk üç asırda (10 M.) Kuran'ın İslam'ı veya dini aksak ve eksik devam ettiği için dünya çapında bir İslam medeniyeti ve felsefesi inşa

edilebildi. Kuran'ın bu din anlayışında hem Müslüman'a , hem Müslüman olmayana tam din özgürlüğü vardır.

2- Bilginlerin dini. Dördüncü asırdan sonra (10 M.) fakihlerin, bilginlerin dini başladı. İslam'da ilerleme ve gelişme durdu, öncekileri tekrar ettiler. Bu, alimlerin dini yani onlar neye din dedilerse, o din sayıldı. Bu zamanda mezhepler teşekkül ettiğinden, din parçalara, partilere ayrıldı, herkes kendilerinin asıl din olduğunu iddia etme yarışına girdi.

3- Halkın dini. Her biri, halka daha yakın olmak yolunda, halkın hoşuna gidecek hurafeleri, hikayeleri din diye anlatmaya başladı ve halkın dini böylece doğdu. Ben bunlara halkın din hocası anlamında avam uleması (ulema-ul avam) diyorum. Günümüzdeki kendini din bilgini gören (Dr. veya profesör) halkın din anlayışının yanlış olduğunu bilmez, bilmiş olsa bile, onu söyleyemez, halktan ve devletten çekinir.

Bilginlerin dininde ve halkın dininde Müslüman olmayana tam din özgürlüğü olduğu halde Müslüman olana asla din özgürlüğü yoktur.

Hıristiyanlar nasıl Baba tanrının yerine geçen oğul tanrıyı bir parti başkanı gibi görüyorlarsa, İslam bilginleri ve halkı da Allah'ı parti başkanı gibi algırlar. Arada şu fark vardır. Müslümanların parti başkanı gibi gördükleri Tanrı demokrattır, başka partilerin yaşamalarına izin verir ve hak tanır. Hıristiyanların parti başkanlığını yapan tanrı despottur, başka partililerin yaşamasına hak tanımaz, ya ölecekler veya gelip partiye katılacaklardır.

Siyasal İslam dışı karşı, Müslüman olmayanlara karşı bir mücadele olmayıp içe yönelik ve kendi aralarında bir mücadeledir. Siyasal Hıristiyanlık dışı yönelik ve özellikle İslam'a karşı bir savaş inancıdır. Bilginlerin ve halkın İslam'ında Müslüman olmayana karşı bir savaş kurgu zihniyeti inançlarında yoktur.

İnsanoğlunu incelediğimizde iki sınıfa ayrıldığını görürüz. Bir kısmı, sığınacak, dayanacak, koruyacak birini arar. Kendini zayıf, tehlikede görür. Diğer kısmı, insan başkasına egemen olmak, onlara hükmetmek eğiliminde olur. Sığınmak, koruyan sistemi ve arama eğiliminde olan, iki sağlam sığınak olduğunu görür. Biri dindir, öbürü de güçlü kuvvetli başka bir insandır. Dinde aradığı sığınma Tanrıya kadar yükselir ve böylece öldükten sonraki yaşamı da sağlamış ve elde etmiş olur. Güçlü kişide aradığı sığınma ise dünya işlerinde (sosyal, siyasal ve ekonomik) böyle bir kişiyi kendine önder seçer ve onun buyruğu altına girer.

İnsanlara egemen olma eğiliminde olan insan kendi egemenliğini sağlayacak iki kaynak tespit eder. Biri dini kullanmak, öbürü de kendi gücüne dayanmak. Bu

eğilimde olan kişi, birinci sınıf insanı çok kolayca avlar ve onu kendine kul, köle yapar. Kendi gücüne dini de katarsa, önüne durulmaz bir güç olur.

Evreni yaratan yüce Tanrı, insanı yaratmış, ona akıl vermiş ki kendi işlerini düşünerek çözsün adil ve dürüst olsun. Ne var ki Yüce Tanrı insana hükmeden, onu her tarafa yönlendiren güçler de vermiş olduğu için insan bazen ve kimi kez de çok defa aklını kullanmıyor, yanlış işler yapıyor, birbirine haksızlık yapıyor ve zulmediyor. İnsanlar huzursuz, mutsuz oluyor ve çok zarar görüyorlar. İnsanlar yaratıldıkları amacın tam tersini yapıyorlar.

Bunun üzerine Yüce Yaratan topluluklar içinde en büyük haksızlığa uğrayan bir küçük grubu, büyük zalimden kurtarmayı örnek olarak, Mısır'da Firavunlar yönetiminde köle olarak işkenceye uğrayan ve soykırım sayılacak yeni doğan erkek çocukları da öldürmeyi bir düzen haline getiren Mısır yönetiminden Yahudileri kurtarmak üzere Yahudilerden bir kişiyi seçiyor ve ona sözlü bilgiler vererek Yahudileri Mısırlıların zulmünden kurtarıyor.

Ancak Yahudiler Yüce Tanrının öğretilerini sırf kendi ailelerini kurtarmak diye yanlış anlayarak başkalarından üstün ve onları aşağı görüp kıyımlara başlıyorlar. Adalet ve dürüstlükten sapınca da Yüce Tanrı onları Sasaniler eliyle cezalandırdı. Devletleri yıkıldı ve yurtlarından sürgün edildiler.

Bunun üzerine Yüce Tanrı Yahudileri eğitmeye devam etti, bazı özelliklerle donattığı Meryem oğlu İsa'yı gönderdi. Yahudiler, bunun kendi amaçlarına doğrudan hizmet etmediğini ve kendilerini Roma'nın yönetiminden kurtarmaya önem vermediğini görünce Hz. İsa'ya karşı çıktılar. Hz. İsa da büyük bir başarı gösteremedi, kendisine uyanlar İsa adına yeni bir dini akımı ortaya koydular ve böylece Hıristiyanlık dini vücut buldu. Şimdi bütün dinler içinde, dünyayı sallayan ve karışıklık çıkaran Hıristiyanlıktır. Bu felsefeyle Hıristiyanlık kendi dışındaki insanların hem dinlerine, hem dillerine hem de mülklerine el koymuştur ve tarihteki olup bitenler de bunun kanıtıdır.

Hz. İsa'nın havarileri daha becerikli çıktı. Hocalarından yakaladıkları bazı sözlerin üzerine senaryolar yazarak İsa'nın dinini onun bir manevi (soyut) hayat hikayesi olarak ortaya koydular.

Üç asır boyunca bu senaryoların üzerinde bazı değişik anlayışlar ve yorumlar ortaya atıldı. Kimi asla ve orijinale sadık kalmayı sürdürürken, kimi de insanlara manevi baskıyı kuvvetlendirmeyi yeğleyerek Hz. İsa'yı tanrının gerçekten oğlu ve onun yerine tapılması gerektiği inancını yaymaya başladı ve bunu Roma'nın sembolik olan üçlü tanrı inancını maddileştirdiler ve onu insanlaştırarak Baba Tanrıyı da insan kılığına sokup evreni yaratan tanrı yerine oğlu Mesih'i koydular.

İnsanın hayal gücünün neye kadar olduğunu kanıtı olarak önce Mesih İsa'yı öldürttüler, sonra onu tanrı yaparak insan aklını sıfırladılar. Batı da Hıristiyanlık dünyasında din dışında o kadar büyük akıllarca öldürülmüş Mesih İsa'nın evrene hakim olan bir tanrı kabul edilmesi insanlığa büyük bir şeref mi yoksa büyük bir hakaret mi?

Dünyaya düzen ve nizam verme davasında olan kilise Hıristiyanlığı ile İslam arasında tarihi olaylara dayanarak çok kısa bir karşılaştırma ile sözümüzü bitirelim. İnsanoğlunun egemen olma eğiliminin iki temel kaynağı veya dayanağı vardır. Biri dindir. Din eğilimi, inansın, inanmasın her insanda doğuştan vardır. Böylece dini eğilime yönelip ona önem vermek suretiyle onu istenilen yöne yönlendirme, kullanma ve ondan en büyük yarar sağlama imkanı bulunmaktadır. İnsanın ikinci dayanağı hem aklı, hem de güçlü kişiliği ve şahsiyetidir. İnsan bu iki kaynağa dayanarak egemen olmaya çalışır. İkisinden birine dayanarak da egemenlik kurabilirse de, bu o kadar sürekli ve sağlam olmayabilir.

Büyük Kostantin (Roma İmparatoru) 325'de İznik (Nicea) toplantısında Hıristiyanlığın Roma kilise anlayışını benimseyerek, onu siyasallaştırmış ve onu kendi beşeri otoritesi ile birleştirmiştir. Hıristiyanlığın derin ve açıkça söylenmeyen bir inancı vardır. Bunu sembollerle inceden inceye anlatmaktadır: Hz. İsa'nın öldürülmesinin intikamını almak. Bu iki şekilde ortaya konulmaktadır. İsa'nın öldürülmesi bir insanlık suçudur. Bu durumda, bütün insanlık suçludur. O halde bütün insanlığın bu suçtan kurtulması için gelecek, İsa'nın çarmıha gerilmiş resminin altında tövbe ederek secde edecek ve teslim olacaktır. Bunu yapmayan, öldürülmeyi hak etmiştir ve öldürülecektir. Bunun için bir Hıristiyan imparator, devlet başkanı, savaştığı zaman beşeri, maddi otoritesiyle bir memleketi egemen olmakla yetinemez, ancak manevi ve dini otoritesiyle, oranın halkını Hıristiyan yapmadıkça, dini otoritesi amacına henüz ulaşmış sayılmayacağından oranın halkını Hıristiyan yapmadan bırakmaz. İşte Hıristiyanlığın insanlığa karşı tutumu budur ve bunu başarmak için her yol ona göre meşrudur ve bu dini bir görevdir. Hıristiyanlığın bu amacı, Hz. İsa'nın çarmıha geriliş resminin kilisede herkesin gözü önüne sergilenmekte olmasıdır. Niçin, Hz. İsa'nın genç güzel bir delikanlı resmi yok da kana bulanmış resmi vardır?

İslam'a gelince, Yüce Tanrı Meryem'in oğlu İsa'nın beceriksizliğini görünce ve havarilerinin de işi ne kadar sapıtıp insanlığa adalet ve dürüstlikle bir huzur getirmediği ortaya çıkınca Hz. Muhammedi işi tamamlamak üzere gönderdi.

Burada Yahudilik, Hıristiyanlık, İslam'ın temel kaynağı olan Yüce Yaratanın insan felsefesinde önemli bir konuya değinmek istiyorum. Yüce Tanrı insanı yarattı ve ona diğer varlıklardan ayrıcalıklı olarak üç özellik verdi:

Akıl, irade ve kudret. Akılla dūřünecek, iradesiyle karar verecek, kudreti ile de dūřündüğünü yapacak. Ancak insan akılı ile doğru dūřünürse de iradesi başka Őeye karar veriyor ve onu yapıyor. İnsanları akıllarına göre hareket etmelerini desteklemek için, toplumların içinden kendisinin uygun gördüğü bazı kimselere öğretiler öneriyor ve yolluyor. Böylece insanlara akıllarını nasıl kullanacaklarının örneğini gösteriyor. Ancak, insanlar gene de akıl dışı işler yapmaya devam ediyor. Yüce Tanrı da bıkmadan insanları uyarmayı sürdürüyor. İnsanlar ilk anda Tanrı öğretilerine uyum göstermeye çalışıyorlarsa da bir süre sonra gene kendi özel çıkarlarını sağlamak üzere amaçtan sapmaya başlıyorlar. Yüce Tanrı son mesajında Őunu açıkça ortaya koyuyor. Eđer Kendisi dilemiş olsa, insanları tek bir millet haline getirebileceğini ancak bunu yapmayacağını insanları değişik ve çeşitli işler yapabilecekleri için yaratıldıklarını ve bunu değiştirmeyeceğini açıklamaktadır. Burada tek millettten kastedilen hayvanlar gibi robot, belli iři yapmanın dışında bir iř yapamayan varlıklar olmasıdır. Örneđ, arı bal, yılan zehir, inek süt yapar, başka bir Őey yapamazlar. İnsan ise bin türlü iř yapar, insan bunun için yaratılmıştır. İnsanlar Tanrının hem akıl, hem de öğreti verilerine uymuyorlarsa da yine de onların uymalarını sağlamak için insanlıklarını ve insanlık özelliklerini yok etmeyeceğini vurgulamış olmaktadır.

Tarih boyunca Yüce Tanrının gönderdiği öğretilerin uygulamalarının değişikliğe uğraması sonucunda, artık insanın işine yön verecek daha fazla öğretilere gerek olmadan tarih boyunca gönderilmiş olanların içinden en genel anlamda bir özet verip onu sağlama olarak, bundan sonra bir daha öğreti göndermeyeceğini açıklıyor. Böylece insanı, iradesi ve kudreti karşısında onu akılı ve son öğretisiyle de bař bařa bırakmıştır. Bu son öğreti Kuran'dır. Kuran, Tevrat ve İncil'deki tanrısal ilkeleri tekrarlayıp eksiklerini tamamlamaktadır. Bunun için, Kuran'ın öğretisi hem Tevrat hem İncili aşmış ve onların yorumlamalarını da insan kaynaklı oldukları için geçersiz saymış, insanın iradesini baskı altına almayı yasaklamış, öğretilerini gönderdiği peygamberleri ile bu insanın özgür iradesine, insanın kendi yararını dūřünülerek, tasarlanarak bile olsa herhangi tür bir oyun, hile ile baskı altına alınıp insana zorla bir inancın kabul ettirilmesini yasaklamıştır. İşte bu son mesaj olan Kuran'ın temel felsefesi ve tutumudur.

Müslümanların tarihleri boyunca her İslam milleti bu ilkeye sadık kalmış ve onu uygulamıştır. Hıristiyanlık tarih boyunca ve günümüzde Kuran'dan yararlanarak bu ilkeyi benimseyip uygulamaktan uzak durmaktadır.

Bir Müslüman devlet başkanı egemen olmak için kendi kişiliğine dayanarak savaş açabilir, savaşta başarı göstermek için milletinin dini duygularını da harekete geçirebilir; ancak elde ettiği memleketin insanına maddi, kişisel egemenliğine göre adalet ve dürüst idare etme zorundadır ve en önemlisi, elde ettiği memleketin insanının hem dinine, hem de diline el atamaz. Onları hem dinlerinde, hem

dillerinde özgür iradelerine bırakmak zorundadır, onlara dini otorite kullanamaz. İşte, insanlığın huzuru böyle bir dinin mensuplarının dünyayı idare etmeleri ile olur. Bu idare felsefesi içinde Müslümanlar insanların ne dinlerine, ne dillerine ne de mülklerine el atmışlardır. Müslümanların tarih boyunca uygulamaları bunun kanıtıdır.

Hıristiyan devleti yani kilisenin siyasal Hıristiyanlığı ile İslam'ın siyasal anlayışı arasındaki fark budur ve bunun yani kilisenin siyasal dini Türkiye'nin Avrupa Birliğine engel olmasının kaynağı Hıristiyanlığın İslam düşmanlığından başka bir şey değildir. Kilise başka dinlere karşı çıkmayabilir. Çünkü onları özümseme ihtimali vardır. Ancak İslam din bakımından kendisinden daha güçlü olduğu için onu özümsemeyeceğinden korkmaktadır. Kuran'ın dininde herkes serbesttir. Kuran'a göre her insan inanmak zorunda değil ise de insan olma bakımından adil ve dürüst olmak zorundadır. Bu aklın gereğidir, dinini zorla kabul ettirmeye çalıştığı bir tutum değildir.

Burada "İslam" kelimesine bir açıklık ve tanım getirmek gerekmektedir. Yukarıda dini üçe ayırmıştım. Kuran'ın dini, bilginlerin dini ve halkın dini. Bunu kısaltarak şöyle söylemek mümkündür. Kuran'ın dini ve bilginlerin dini.

Çünkü halkın dini bilginlerin dinine dayanıyor. Halkın dini deyimini kullanmamızın nedeni gerçek din bilginlerinin, halkın inandığı bazı şeyleri reddetmesindedir. Bunun için din bilginlerini ikiye ayırmak gerekiyor. Biri, doğruyu bilip doğru olarak söylemek gerçek bilgin olmaktır, diğeri de gerçeği bilse bile halkın hoşuna gitmeyeceği için gerçeği söylememektir. Halkın dinini besleyen gerçeği bilmeyen, doğrusunu bilmeyen din adamlarının da bulunduğunu ne acıdır ki görmek mümkündür.

"İslam" kelimesini Kuran Kerim dinin adı olarak kullanıyor ve Yüce Tanrı katında kabul edilecek olan din "İslam"dır diyor. O halde "İslam" ne demektir? Hangi anlamda kullanılmaktadır. "İslam" kelimesinin kökü (silm, selm, selam, salim) kelimeleridir. Her dilde olduğu gibi türemiş olan kelimeler türetildikleri kökün anlamını taşırlar. Bu silm, selm, selam, salim, teslim kelimelerin sözlük ve kök anlamları, barış, sağlam, doğru, sağlıklı ve saflık, samimiyet, teslim olmayı ifade eder. "İslam" kelimesi bunları içerir. Bunları bir araya getirerek şu tanım ortaya çıkar. İslam: Doğruya içtenlikle bağlanmak, iyiye samimiyetle teslim olmaktır. İslam'ın bu anlamını Kuran bütün boyutlarıyla anlatır. Hangi sözde, işte, düşüncede olursa olsun, onda bulunan iyiye, doğruya samimiyetle, gönülden bağlanmaya İslam denir. Kuranın evrensel dini bu anlamda olan İslam'dır. Bu Kuran dinidir.

Bilginlerin dinine gelince; bilginlerin Kuranın özel hüküm ve söylemlerini esas alıp, bunların ışığında Kuran'ın evrensel ilkelerini kısıtlamaları, onları

daraltmaları ve Őartlara bağlamaları ile de bilginlerin ve halkın İslam'ı ortaya çıkar. Bazı kimselerin, bilginlerin İslam'ı bu Şekilde anlamalarına “Müslümanlık” demeleri yanlıştır. Uyguladıkları İslam, Kuranın İslam'ı olmayıp, kendi kafalarında ve algılamalarında olan “İslam”dır. Onun için Kuran'ın İslam'ı ile bilginlerin İslam'ı aynı değil, Kuranın Müslümanlığı ile bilginlerin Müslümanlığı aynı olmadığı gibi. Sapmalar, taviz vermeler, yanlışlar kavramlar yerli yerinde anlaşılıp kullanmamaktan ortaya çıkıyor.

Kuranın İslam'ında Müslüman olana ve olmayana tam özgürlük vardır. Bilginlerin İslam'ında Müslüman'a hiç özgürlük yok, Müslüman olmayana ise tam özgürlük vardır. Mezheplerin, dini cemaatlerin dini kurum ve örgütlerin, tarikatların dini ve İslam'ı bilginlerin dini ve İslam'ıdır. Bilginlerin İslam'ı da devletlerin İslam'ıdır ve bu siyasal İslam'dır, kilisenin siyasal Hıristiyanlığın devletin din olduğu gibi.

Yahudiliğin insanlık amacı, Yahudilerin mutlu ve huzurlu olmalarına katkıda buldukları ölçüde diğer insanlara huzur ve mutluluk sağlamaktır. Hıristiyanlığın insanlık amacı, bütün insanları Hıristiyan yaparak, onları mutluluğa ve huzura kavuşturmaktır. Kuran'ın amacı ise, bütün insanların her birinin kendi kişiliklerine göre mutluluğa ve huzura kavuşmalarına yardımcı olmaktır.

Bütün insanlığın huzurlu ve mutlu olması için önerim Őudur:

Bu üç dinin din görevlileri değil, sadece filozof ve kelamcıları (teologları) tarafından, Tevrat, İncil ve Kuran'dan Şu konulardaki ayetler seğilip her üç dinin ve isterse her dinin okullarında okutulmak üzere bir kitap yazmalarındır.

Konular:

- 1- Dinde özgürlükle ilgili ayetler
- 2- Düşünmede özgürlükle ilgili ayetler
- 3- Akılla ilgili ayetler
- 4- Ahlakla ilgili ayetler
- 5- Tanrı ile ilgili ayetler

Bu ayetler ışığında yapılacak bir çalışma, din olarak değil, bilgilendirme ve kültür verme formunda olacaktır.